

Om lægevidenskaben

Følgende tekst er et uddrag af en tekst fra tekstsamlingen "Den hippokratiske tekstsamling". Den er et eksempel på lægevidenskabelig litteratur fra Hellas i 400-tallet f.v.t. Hippokrates var født på den hellenske ø Kos og levede fra ca. 460-370 f.v.t. Han regnes traditionelt for "lægekunstens fader". Om teksterne i "Den hippokratiske tekstsamling" går tilbage til Hippokrates selv, vides ikke. Teksten dateres til slutningen af 400-tallet f.v.t. og beskriver bl.a. forfatterens syn på lægevidenskaben.

Alle de som til grund for deres mundtlige eller skriftlige behandling af medicinske emner har lagt det varme, det kolde, det våde, det tørre, eller hvad de nu ellers foretrækker, som et postulat¹, og som reducerer den oprindelige årsag til menneskelig sygdom og død til den samme i alle tilfælde ved kun at antage ét eller to postulater, tager dels ganske klart fejl i mange af deres konkrete udtalelser, men navnlig må de kritiseres for, at det, de siger, drejer sig om et etableret fag, som alle mennesker benytter sig af til de allervigtigste formål, og hvor dygtige praktiserende fagfolk nyder den største agtelse.

Nogle praktiserende læger er dårlige, andre fremragende; men hvis der slet ikke var noget medicinsk fag, og der ikke var gjort iagttagelser og opdagelser indenfor det, vilde dette ikke være tilfældet: Så vilde alle være lige uerfarne og uvidende om det, og al behandling af syge vilde være bestemt af tilfældigheder. Men sådan forholder det sig faktisk ikke: Ligesom udøverne af alle andre fag adskiller sig meget fra hinanden i praktisk færdighed og dømmekraft, sådan er det jo også indenfor medicinen. Det er derfor, jeg ikke mener dette fag behøver noget nyopfundet postulat (...)

Medicinen har længe haft alt hvad den behøver: Den har fundet både sit princip og sin metode, og de opdagelser, der igennem lang tid er gjort på denne basis, er både talrige og udmærkede; det, der endnu mangler, vil blive fundet, når kompetente personer med viden om det allerede fundne

1 Postulat: påstand. Her oversættelse af det græske ord "hypóthesis", som betegner en uverificerbar påstand, som man bygger sin videnskab på.

foretager deres undersøgelser på basis deraf. Den, som skyder alt dette til side, frakender det værdi og foretager sine undersøgelser med en anden metode og i en anden form, og som så påstår han har fundet noget, er offer for illusioner og bibringer andre illusioner.

(...)

Den, der taler om dette fag, forekommer mig at have et ganske særligt behov for at udtrykke sig, så lægfolk kan forstå det. For det, som hans undersøgelser og udtalelser vedrører, er jo netop de lidelser, som disse mennesker hemsøges af, når de er syge og føler smerte. For lægfolk er det imidlertid ikke let selv at skaffe sig at vide, hvordan éns lidelser opstår og ophører, og hvilke begrundelser der er for at de tager til eller tager af; men når en anden har fundet ud af det og siger det, er det enkelt nok: Der behøves ikke andet, end at hver enkelt tilhører husker på sine egne erfaringer. Hvis man ikke opnår at blive forstået af ikke-fagfolk og ikke kan bringe sine tilhørere i denne situation, opnår man ikke kontakt med realiteterne. Også af denne grund har medicinen ikke behov for et postulat.

Fra: Holger Friis Johansen: "Fri mands tale. Græsk litteratur indtil Alexander den Stores tid". Odense Universitetsforlag, 2002, s. 183-184.
